

Ivana Jongepierová [ed.]

Louky Bílých Karpat

ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 2008, 461 p.

Pravděpodobně naše publikačně nejvýkonnější ZO ČSOP se může chlubit dalším produktem Je jím kniha sestavená pod redakcí Ivany Jongepierové. A jestliže píší chlubit, tak si skutečně myslím, že je čím. Louky v Bílých Karpatech jsou fenoménem samy o sobě. Přestože v průběhu 20. století mnoho typů zaniklo (stačí si jen porovnat to, co je ještě zachováno s monografií Pavla Sillingera), tak i to, co je zachováno je stále vrcholem lučních porostů ve střední Evropě. Nejde jen o druhové složení rostlinného krytu. Důležité jsou velké rozlohy těchto luk, a tím i velké populace většiny druhů. A tyto stále velké populace rostlin hostí také velké populace celé řady dalších organismů.

Tyto louky měly v posledních několika desítkách let štěstí nejméně dvakrát: poprvé, když z nich alespoň část přežila nesmyslnou intenzifikací zemědělství, přehnojování a rozorávání. A podruhé, že se kolem nich začala točit skupina lokálních patriotů v nejlepší smyslu toho slova. Během krátké doby se stala ústřední postavou této skupiny Ivana. Tato skupina nadšenců pak věnuje ochraně luk spoustu času. Nejde jen o pravidelnou údržbu, ale také o výzkum. Výzkum nejen toho, co je zachováno, ale i toho, jak louky obhospodařovat, aby ani jedna skupina organismů nebyla eliminována. Výsledkem těchto aktivit je současný stav luk v přírodě a také spousta vědeckých výsledků. Velká část těchto výsledků je prezentována v recenzované knize. Ivaně se podařilo dát dohromady impozantní skupinu odborníků, která se zabývala jak rostlinnou, tak i živočišnou složkou luk. Ale co je důležité, že se tím nejen zabývali, ale i o tom napsali v recenzované knize. Napsali o tom tak, že si troufnu říci, že to je na výši jak odborně, tak i po stránce prezentace výsledků pro laickou veřejnost. Ta se zde může dozvědět nejen to, proč jsou ty louky tak cenné vědci různých oborů, ale i to, co tam stále ti vědci dělají. A jestliže se z této knihy zájemci dozvědí také to, jak mají dále hospodařit, aby se udržela diverzita luk, je to už takřka vyčerpávající. Je mi zcela jasné, že některá doporučení se časem změní v závislosti na tom, jak bude pokračovat poznání a plynout čas. Tato kniha však zůstane svědectvím o snažení jedné generace o to, jak uchovat cenný kulturní i přírodovědný fenomén v krajině.

Knihu doporučuji k přečtení nejen těm, kteří mají zájem o louky v Bílých Karpatech. Kniha může být i cenným návodem pro to, jak to dělat jinde. Chránit, zkoumat, zkoušet. Jediný aspekt celého procesu zde není dostatečně popsán. Tím mám na mysli velmi důležitou skutečnost, kterou je osoba Ivany: energii, nutnou pro shánění lidí, vědců, sekáčů i finančních zdrojů (opět zejména pro tu praktickou stránku věci, ale i třeba pro sestavení takové knihy), jen tak někdo nemá. Ivana v posledních letech do této práce zatáhla nejen manžela. I syn David se během posledních několika let velmi výrazně profiloval v grafické úpravě vydávaných publikací. Knižka má ale i hezký design odborně, prakticky. Každá kapitola má shrnující text v angličtině. Ne na svém konci, jak bývá obvyklé, ale na každé stránce v dolní části. To umožňuje cizojazyčným čtenářům sledovat bohatý fotografický doprovod bez dalšího zpětného listování. Proto se tato kniha stává i velmi vhodným darem do dalších částí Evropy. A určitě zaujme i další čtenáře, stejně jako zaujala mne. Nechci se rozepisovat o jednotlivých kapitolách. Chci všem autorům poděkovat za pěkný zážitek a zároveň poblahopřát ke zdařilému dílu. O poděkování „duchovní matce“ celého díla nemluvě. A nevím, co si přát více: aby zdárně pokračovala péče o louky v přírodě, jejich zpětná tvorba na rozoraných místech či další výzkum. Myslím, že pokud to bude záležet na Ivaně, tak si klidně mohu přát vše a Ivana ještě s něčím novým překvapí. A ještě na závěr bych chtěl zdůraznit něco hodně důležitého pro budoucnost jak luk, tak i jejich výzkumu: v autorském a spolupracujícím kolektivu je spousta mladých lidí. Takových, kteří před více i málo lety začínali svou činnost třeba jen pomocí kolegům. A to pokládám za velmi důležitou okolnost, která pomůže bělokarpatským loukám přežít 21. století snad lépe, než jak přežily (některé nepřežily) století dvacáté.

František K r a h u l e c